

Információ és dokumentáció a jövő kutatásban

1972 őszén Bukarest volt a színhelye a világ jövőjét kutató harmadik konferenciának, melynek keretében kerekasztal-konferenciát is szerveztek "Információ és dokumentáció a jövő kutatásban - a tájékoztatás jövője" címmel. A megbeszélések középpontját képezte az információ és dokumentáció szerepe a jövő kutatásban, illetve azok az utak és módok, melyekkel a tájékoztatás a jövő kutatás előrehaladását segítheti, valamint magának az informatikának jövőbeli fejlődési lehetőségei.

Kilenc ország /Dánia, Franciaország, Olaszország, Lengyelország, Románia, Svédország, az Egyesült Államok, Magyarország és a Szovjetunió/ mintegy száz prognosztikai és tájékoztatási szakembere vett részt ezen a kerekasztal-konferencián.

Jean MEYRIAT /Franciaország/ megnyitó beszédében hangsúlyozta: az összejövetel legnagyobb jelentősége abban rejlik, hogy a jövőre vonatkozó tájékoztatással foglalkozó szakemberek először találkoznak nemzetközi keretek között közös érdeklődés tárgyát képező problémák megvitatására, javaslatok tételére és az elméleti és gyakorlati kooperációs kapcsolatok létesítésének körvonalazására, figyelembe véve a tájékoztatás céljainak lehető legrövidebb időn belüli, legkevesebb anyagi és társadalmi erőfeszítést igénylő megvalósítását. Nagyon fontos az informatika és a jövő kutatás közötti kapcsolat, mert amilyen fontos az információ a döntéseknél, ugyanolyan létfontosságú feltétele a jövő előrejelzésének, a fejlesztési sémák felépítésének, melyek alapja a már birtokunkban lévő információ.

Ezután Mircea IOANID /Románia/ általában vázolta a jövő kutatás és az informatika romániai helyzetét és az informatika jövőjére vonatkozóan Romániában folyó kutatómunkát, melyet elsősorban kérdőíves felmérés formájában végeznek. Az eredményeket a közeljövőben fogják nyilvánosságra hozni. Ismertette továbbá a prognosztika területén Romániában végzett tájékoztató tevékenységet.

Maria Teresa Tavassi La Greca /Olaszország/ az olasz tájékoztatási intézmény, az IRADES tevékenységének ismertetése után javasolta, hogy a konferencia ne csupán az ötletek és elméleti lehetőségek kicserélésére szolgáljon, hanem teremtsen lehetőséget a közvetlen kooperációt, a közös feladatokat érintő gyakorlati kérdések megvitatására is, különös tekintettel az információk nemzetközi cseréjének lehetőségeire. Kezdetként azt javasolta, hogy koordinálják a futurologiai tájé-

koztatás munkaeszközeinek kidolgozására, illetve kiadására irányuló törekvéseket. Ilyenek pl.:

- a Social Forecasting Abstracts-hez hasonló nemzetközi referálólapok;
- a társadalmi prognosztika szakembereinek, illetve intézményeinek jegyzéke;
- egy folyamatos tájékoztató folyóirat;
- a prognosztika szakterületének többnyelvű szótára.

Szó volt továbbá az információs rendszerek irányzatának és felhasználásának elméleti problémáiról, figyelembe véve a kommunikáció területén jelenleg fennálló egyenlőtlenségek kiküszöbölésének lehetőségét. Megvitatták az informatika technológiai kérdéseit, az új gépi eszközök fontosságát, a megfelelő rendszerek kidolgozásának problémáit. Habár a vita során a módszerekre és stratégiákra vonatkozó vélemények megoszlottak, jelezve, hogy a meglévő módszerek közül gyakorlatilag egyik sem általánosítható, a legtöbb felszólaló megegyezett abban, hogy a tájékoztatás jövőjének és a jövő tájékoztatásának tanulmányozásából keletkező problémák nem csupán technológiai jellegűek, hanem szükség van ezek komplex társadalmi-kulturális megközelítésére is. Bár okvetlenül fontos és szükséges, a technológia csupán az az eszköz, mellyel az egyén és a társadalom a kommunikáció és kifejezés eszközeit megteremti, hogy az ember jövőjének alakítására vonatkozó döntésekben az információt racionálisabban tudja felhasználni.

Ebben az összefüggésben erősen hangsúlyozták az informatika szerepét, mint olyan tényezőét, melynek tul kell jutnia kezdeti passzív állapotából. A tájékoztatásnak a fejlődés aktív ügynökévé kell válnia. A különböző földrajzi területeken és különböző tudományos érdeklődési körökben élő tájékoztatási szakemberek szorosabb kapcsolatait járulhatnak hozzá leginkább a tudomány rendszerének kikerekítéséhez és a különféle tudományágak közötti kommunikáció biztosításához. Itt a tájékoztatási szakemberekre sürgős gyakorlati feladatok várnak, melyek között első az információcseréhez szükséges eszközök összehangolt kidolgozása. Hivatkozva az elhangzott javaslatokra, előtérbe helyezték az olyan kérdéseket, mint az együttműködési formák, a jövőkutatás alapvető terminológiájának kidolgozása, a jövőkutatás szakterületén több nyelvű szótárak kiadása, a kurrens bibliográfiák korszerűsítése, a prognosztikai kiadványok cseréje stb.

Megegyeztek abban, hogy ezeknek a tennivalóknak a jövőbeli kapcsolatok adják meg a végső formát. A teljes kidolgozást az IRADES-re bízzák, együttműködésben más intézményekkel. A kidolgozott tervezetet tanulmányozás és konkrét javaslatok megtétele céljából szét kell osztani a tájékoztatással foglalkozó intézmények között.

Hasonlóképpen új utakat és módokat kell keresni az informatika jövőjével kapcsolatban felmerülő elméleti és módszertani problémák megoldására.

Az informatika és a jövő kutatás kapcsolatának kiépítésére tehát megtörtént az első lépés és az sikeresnek bizonyult. Ezzel megnyílt az ut a további rendszeres együttműködés felé.

Új kísérlet a könyvtárosképzésben

Amerikai könyvtárszakos hallgatókból két kísérleti csoportot alakítottak 2-2 város könyvtárügyének vizsgálatára. Mindkét csoportban egyaránt voltak könyvtári vagy más munkahelyen szerzett gyakorlattal rendelkező és teljesen gyakorlatlan hallgatók is. A kísérleti csoport vezetője a kiválasztott két város általános helyzetéről gyűjtött be információkat /nagyság, közigazgatási forma, iparosodás stb./, míg a csoport többi tagja a városokban működő különböző típusú könyvtárakat /akadémiai, közművelődési, iskolai, szakkönyvtár/ mérte fel. A végzett munkáról 5 perces szóbeli jelentést kellett tenniük a hallgatóknak, amit két szempontból osztályoztak. Az egyik az előadás módja, vagyis a kapcsolat megteremtése a hallgatókkal, az érdeklődés felkeltése, felolvasás helyett szabad előadás, jól hallható, tagolt beszéd, hangsúly, gesztusok stb. és a tartalmi szempont, vagyis az összeállítás teljessége, logikai felépítése stb.

/Journal of Education for Librarianship, 12.k. 1.sz.
1972. p.48-49./